

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב

עמיתיות מיתר
ומקבלי.ות התואר
"דוקטור לפילוסופיה"
לשנת תשפ"ה

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים – עומק אקדמי, רוחב אופקים

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים באוניברסיטת תל אביב מהווה מסגרת ייחודית ללימודים ולמחקר מתקדם בתחום המשפט. המרכז הוקם במטרה לטפח מצוינות אקדמית, לעודד חשיבה ביקורתית ולהכשיר חוקרות וחוקרים שיובילו את התחום המשפטי בישראל ובעולם.

מאפיינים מרכזיים של המרכז:

תוכניות לימוד מגוונות

המרכז מציע מסלולים לתואר שני עם תזה, לדוקטורט ולמסלול ישיר לדוקטורט. כל אחת מהתוכניות כוללת קורסים בעברית ובאנגלית, לצד סמינרים וסדנאות הנלמדים בקבוצות קטנות, תוך מתן דגש על יחס אישי, דיון מעמיק וליווי אקדמי צמוד.

סגל הוראה מהשורה הראשונה

ההוראה במרכז מתבצעת על ידי חוקרים מובילים מאוניברסיטת תל אביב, יחד עם מרצות ומרצים אורחים מאוניברסיטאות בולטות ברחבי העולם. שילוב זה מאפשר לסטודנטים להיחשף למגוון גישות מחקריות ולדיון עם מומחים מהחזית העולמית של תחום המשפט.

קהילת מחקר פעילה ותומכת

המרכז מעניק לסטודנטים מלגות קיום, גישה למשאבים אקדמיים מתקדמים – כולל ספרייה עשירה וחדרי עבודה – וכן השתתפות בסדנאות כתיבה ויוזמות מחקר משותפות. כל אלה יוצרים סביבה המעודדת התקדמות מחקרית והתפתחות אקדמית.

הזדמנויות בינלאומיות

במסגרת תוכניות הדוקטורט, יכולים הסטודנטים לצאת לסמסטר מחקר באוניברסיטאות בינלאומיות מובילות כגון אוקספורד, ייל והארוורד. האפשרות להשתלב בקהילות מחקר בחו"ל מהווה חלק אינטגרלי מהכשרה רחבת אופקים ומקנה ניסיון בינלאומי יקר ערך.

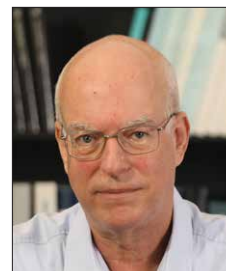
עמיתי.ות מיתר

מדובר בקבוצה מצומצמת של תלמידי תואר שני ושלישי מצטיינים, הנהנים מהזדמנויות ייחודיות להשתלב בפרויקטים מחקריים מתקדמים ומהווים חלק משמעותי מהקהילה האקדמית הפעילה של המרכז.

מרכז צבי מיתר פועל לקידום הידע המשפטי בישראל, תוך שילוב של עומק מחקר, פתיחות רעיונית ומעורבות חברתית. הבוגרים משתלבים בעשייה מקצועית בתחומים מגוונים – החל מן האקדמיה ובתי המשפט, ועד לשירות הציבורי, המגזר הפרטי והזירה הבינלאומית.

פרופ' אריאל פורת נשיא אוניברסיטת תל אביב

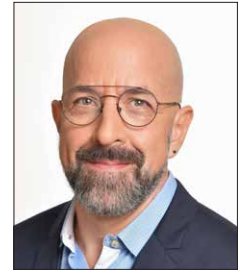
מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים השפיע בצורה חסרת תקדים על לימודי התואר השני והשלישי במשפטים, באוניברסיטת תל אביב. בתי ספר למשפטים בעולם מבקשים ללמוד מניסיונו. בעקבות הקמת המרכז, מספר תלמידי התואר השלישי גדל באופן דרמטי, ואיכות עבודות המחקר היוצאות ממנו היא מיוחדת במינה. יוזמה משותפת של מר צבי מיתר ושל פרופ' חנוך דגן, בעידודו של עו"ד מאיר לינזן, היא שהניבה את ההצלחה המסחררת הזו. פרופ' רון חריס, הדקאן הקודם של הפקולטה למשפטים, בסיוע נדיב מאד של משפחת מיתר, המשיך בהצלחה רבה בפיתוחו של המרכז ובהבטחת המשכיותו, וכך גם עושה פרופ' ישי בלנק, דקאן הפקולטה למשפטים הנוכחי.

מרכז מיתר מביא מידי שנה פרופסורים אורחים ממיטב בתי הספר למשפטים בעולם. אין זה דבר של מה בכך "לגייס" פרופסורים באיכות כזו מכל קצוות תבל. התועלת הצומחת מכך לתלמידי הפקולטה למשפטים הלומדים אצלם היא עצומה, כמו גם לחברי הסגל של הפקולטה אשר משתפים איתם פעולה בדרכים שונות. אין בליבי ספק שהפקולטה למשפטים המצוינת שלנו היתה פחות טובה, אילו לא היה בה את מרכז צבי מיתר.

מרכז מיתר הוא מודל מוצלח במיוחד לפילנתרופיה. על פי מודל זה, פילנתרופיה היא שותפות בין הנדבן לבין המוסד: שניים שחוברים יחדיו על מנת להשיג מטרה משותפת, כאשר כל אחד מן השותפים תורם את חלקו, וכאשר היחסים ביניהם הינם נמשכים ולא חד פעמיים. אוניברסיטת תל אביב גאה מאד בשיתוף הפעולה ארוך השנים, והמוצלח כל כך, בין משפחת מיתר לבין הפקולטה למשפטים. משפחת מיתר הפכה ברבות השנים לשותפה חשובה של אוניברסיטת תל אביב כולה.

פרופ' ישי בלנק דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

פעולתו ושגשוגו של המרכז תלויים בתמיכתם ובמעורבותם הנמשכת של תורמות, תורמים, ידידות וידידים רבים. התרומות הנדיבות, שעליהן אנו מודים מקרב לב, מאפשרות לנו לספק לתלמידות ולתלמידי המרכז סביבה אקדמית מן המעלה הראשונה, שבזכותה הם יכולות ויכולים להצטיין ולהגיע להישגים אקדמיים מסעירים. בזכות התרומות מוענקות מלגות, מוזמנים מרצים אורחים מרחבי העולם, מתקיימים קורסים ייעודיים וסדנאות מחקר של המרכז, נערכים כנסים בינלאומיים ועוד.

השנה המשכנו לראות את התוצאה המבורכת של החלטתנו להעלות את גובה המלגה שאותה מקבלים מלגאי/ות המרכז ולהאריך את משכה: מספר התלמידים שמקדישים את כל זמנם למחקר הוכפל, ולמרכז הצטרף מספר מרשים של תלמידים מצטיינים. כמו כן ראינו גידול יפה בתלמידים ותלמידות שמפרסמים את עבודותיהם כמאמרים בכתבי עת מכובדים בארץ ובעולם.

ההישגים של תלמידי ותלמידות המרכז מרשימים במיוחד על רקע השנה שהייתה מאתגרת וקשה במיוחד. הלחימה בעזה נמשכה, רבים ורבות במדינה לא שבו לבתיהם ואחרים המשיכו בשירות מילואים קשה וארוך, וחטופים עדיין נמקים בשבי חמאס. כל אלה לא אפשרו חזרה אמיתית ומלאה לשגרה. אני רוצה להביע את הערכתי העמוקה לתלמידים ולסגל האקדמי והמנהלי על כך שגם בעתות אלה הגיעו להישגים מרשימים. בתום שנת הלימודים תשפ"ה יוענק תואר דוקטור למספר נדיר של אחד עשר בוגרי ובוגרות מרכז מיתר. תלמידי מיתר זכו גם השנה לפרסים ולהישגים רבים ובהם מלגת טלי קריצמן, פרס גריבץ, מלגות הצטיינות על פרסום מאמרים, הצטיינות בהוראה ומלגות ופרסים יוקרתיים נוספים.

אלו הישגים נפלאים, והם נזקפים בין השאר לזכותם של פרופ' יצחק בנב"י, יו"ר ועדת תלמידי המחקר, ולעבודתם המסורה של חברי הסגל האקדמי והמנהלי בפקולטה, ובמיוחד הצוות המסור והמוכשר של מרכז מיתר - לבנת אשכנזי ואילת אבריאלי.

מרכז מיתר נמצא בתנופת צמיחה מתמדת, מדי שנה אנו מגייסים תלמידים ותלמידות מצטיינים, והמוניטין של המרכז הולכים ומשתבחים. אני גאה ונרגש לקחת חלק בעשייה זו ומאחל לפקולטה ולמשפחת מיתר עוד שנים רבות של סיפוק והגשמת חזונות.

אני שמח להציג בפניכם את עמיתי מיתר ומקבלי התואר "דוקטור לפילוסופיה" של בוגרי מרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים. כמדי שנה, זהו אחד הטקסים היפים והמרגשים שמתקיימים בפקולטה, והוא מזקק וממחיש את ייעודו של מרכז מיתר: הכשרת חוקרות וחוקרים מעולים העוסקים במחקר משפטי חדשני, רלוונטי ופורץ דרך.

במשך שנים רבות כיהנתי כחבר ועדת תלמידי מחקר וכן כיושב ראש הוועדה. ראיתי את מרכז מיתר נהגה, מוקם, מתעצב ומתפתח והופך להיות לא רק מודל למרכז ללימודי משפט מתקדמים, אלא גם ללימודים מתקדמים בתחומי ידע אחרים. בשלוש השנים וחצי האחרונות, כדקאן הפקולטה, אני חש גאווה ושמחה מיוחדים על כך שאני ניצב בראש המרכז. המרכז הפך שם דבר להכשרת חוקרי וחוקרות משפט מצטיינים ומצטיינות, בזירה המקומית והבינלאומית, באקדמיה ומחוצה לה. תודה מיוחדת שמורה מעל הכל לצבי מיתר ז"ל, אשר האמין ברעיון, התגייס להגשמתו, וביחד עם עפרה, דפנה ואביעד ליווה אותנו לאורך כל הדרך. אני אסיר תודה למשפחה שממשיכה להיות מחויבת בצורה יוצאת דופן להצלחתו הנמשכת של המרכז, והיא שותפה מלאה ונלהבת לעשייה במלוא מובן המילה.

מרכז מיתר משמש כחממה לעילית המשפטית של ישראל והוא מהווה מוקד של יצירה מחקרית עשירה של סטודנטים וסטודנטיות המקדישים את כל זמנם למחקר, וזוכים לשם כך למלגת קיום נדיבה מהמרכז. כיום, למעלה מארבעים מבוגרי ובוגרות המרכז משמשים כמרצים וכמרצות באוניברסיטאות ובמכללות בארץ ובחו"ל, ואין אוניברסיטה בישראל שבוגריה אינם נמנים על חברי הסגל בה. השנה החלה את עבודתה בפקולטה ד"ר יפעת נפתלי בן ציון, בוגרת של מרכז מיתר, כמרצה בכירה אצלנו בפקולטה - גאווה גדולה ומיוחדת. בין הבוגרים והבוגרות שלנו נמנות שופטים ושופטות, בכירים במוסדות המדינה, בארגונים חברתיים, במשרדי עורכי הדין ובעמדות מפתח במשק. תוצרי המחקרים המבוצעים במרכז הניבו ספרים ומאמרים רבים ובכך הם תורמים תרומה חשובה לחברה ולמשק בישראל, וכמובן גם לספרות המשפטית בישראל ובעולם. בכך אנו מקדמים את התפיסה לפיה מחקר משפטי מעמיק תורם לחברה ולמדינה ומסייע לחולל בה שינויי עומק.

ברכת משפחת מיתר

בוגרים יקרים,

לא קל לכתוב דברי ברכה בתקופה כה מורכבת שעוברת על כולנו ועל המדינה שלנו. ובכל זאת, הצלחתם להשלים את לימודיכם בהצלחה וזהו הישג משמעותי בעיקר בנסיבות אלה. אתם. מצטרפים לנבחרת היוקרתית של בוגרות ובוגרי מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים, ועל כך מגיעות לכם כל הברכות.

בימים אלה אנחנו מציינים 10 שנים ללכתו של אבינו, צבי מיתר ז"ל, שיחד עם הדיקן דאז פרופ' חנוך דגן, הגה את רעיון הקמתו של של המרכז - כמעט לפני 20 שנה. הוא היה איש משפט, מייסד משרד עו"ד מיתר, שרת כיו"ר לשכת עורכי הדין במחוז ת"א בין השנים 1983-1995 וכחבר בוועדה למינוי שופטים, ודגל בחינוך ובתמיכה בדור הצעיר - ומרכז זה מייצג נאמנה את מי שהוא היה.

בזכות עבודה נמרצת וטובה של דיקני הפקולטה לדורותיהם וסגל הפקולטה שמשקיע בתלמידי המרכז את כל מרצו וזמנו, הפך מרכז צבי מיתר לדוגמא ומופת לפקולטות למשפטים מובילות בעולם ועל כך רבה גאוותנו.

תודה גדולה לשותפנו לדרך התומכים במרכז, לדיקני הפקולטה לדורותיהם ובראשם לדקאן הנוכחי פרופ' ישי בלנק, לחברי הוועד המנהל ובמיוחד לעו"ד מאיר לינזן שמלווה את המרכז עוד טרם הקמתו, להנהלה האקדמית, לוועדת תלמידי מחקר, אנשי הסגל וכמובן לצוות המנהלי הנמרץ של המרכז. כולכם מהווים חלק חשוב בהצלחה.

אנחנו מאחלים לכם הצלחה בהמשך דרככם. שאו בגאון את היותכם בוגרי המרכז ויצגו אותו בכבוד בכל מקום אליו תגיעו.

שלכם,

עפרה, דפנה ואביעד מיתר

מסיימי ומסיימות **דוקטורט**

ד"ר שירן אלטמן-בטלר

מיקוח והסדרי טיעון במשפט הפלילי הבינלאומי ובבתי דין פליליים בינלאומיים

מנחות: פרופ' ליאורה בילסקי ופרופ' טליה פישר

מחקר הדוקטורט של שירן בוחן את התפתחות מוסד הסדרי הטיעון במשפט הפלילי הבינלאומי. בעוד שבזירת המשפט הפלילי המדינתי זכה מוסד משפטי זה לתשומת לב רבה והפך לאחד האלמנטים הנחקרים ביותר, גוף הכתיבה הקיים ביחס לכלי זה במישור הבינלאומי הוא מוגבל ודל. מחקרה של שירן מבקש למלא הן את החלל ההיסטורי ביחס לחקר צמיחתו והתפתחותו של מוסד זה בשדה הבינלאומי, והן את החלל הנורמטיבי באשר לאופן שבו רצוי לעצב כלי זה במסגרת השימוש בו בניהול משפטים פליליים בינלאומיים.

ברמה הראשונה, מציע המחקר מיפוי היסטורי חדש לבחינת ראשית צמיחת כלי הסדרי הטיעון בשדה הבינלאומי. באמצעות מחקר ארכיוני ענף וניתוח מסמכים שטרם נחשפו, מתחקה התיזה אחר גלגוליו ההיסטוריים של כלי זה, כמו גם אחר אופני השימוש בו, החל ממשפטי נירנברג, עבור בבתי הדין אד-הוק ליוגוסלביה לשעבר ולרואנדה וכלה בבית המשפט הפלילי הבינלאומי הקבוע. ניתוח השוואתי זה, שהיה כה חסר בספרות הקיימת, מאפשר הבנה מקיפה ושלמה באשר לאופיו וטבעו הטורנספורמטיבי של מוסד זה במשפט הפלילי הבינלאומי. ניתוח זה גם מאפשר הסקת מסקנות ברמה הנורמטיבית באשר לאופן עיצובו הראוי של כלי זה.

ברמה השנייה, מתמקדת התיזה בסוגיית יחסי הגומלין בין אספקטים שונים בפוליטיקת הסדר העולמי ובין פרקטיקות הסדרי הטיעון בזירה הבינלאומית. דרך הפריזמה הייחודית של הסדרי הטיעון מראה המחקר כיצד, לאורך ההיסטוריה של השימוש בכלי זה, שיקולים פוליטיים מסוגים שונים חדרו לתוך התביעות הפליליות הבינלאומיות ולמעשה שימשו חלק אינטגרלי ובלתי נמנע מניהול משפטים אלו. המחקר אף מנתח את הרפורמות הדרמטיות שעבר כלי זה מבית דין אחד למשנהו - בדרך עיצובו, בפונקציות אותן ביקש לשרת ובתכליות אותן שאף להגשים בשדה המשפט הפלילי הבינלאומי.

ד"ר שירן אלטמן-בטלר היא חוקרת משפט פלילי בינלאומי, בדגש על חקר בתי דין פליליים בינלאומיים והיחסים שבין פוליטיקה ומשפט. שירן השלימה את התואר השלישי במשפטים במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים באוניברסיטת תל אביב. לשירן תואר ראשון במשפטים (LL.B) בהצטיינות ותואר שני (M.A) במדע המדינה (דיפלומטיה ויחסים בינלאומיים) בהצטיינות יתרה, שניהם מאוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודיה לתואר שני ושלישי שימשה שירן כעוזרת הוראה, כעוזרת מחקר וכמרהצת בפקולטה למדע המדינה ובפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

בשנת תש"ף שימשה שירן כעמיתת מחקר במרכז אדמונד י. ספרא לאתיקה באוניברסיטת תל אביב ובשנת תשע"ט שהתה שירן כחוקרת אורחת במרכז ללימודי משפט וחברה באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי. לאורך לימודיה זכתה שירן במלגות דוקטורנטים, במענקים על מחקרה, באותות הצטיינות על הישגים יוצאי דופן בלימודיה וכן בפרס הצטיינות הרקטור בהוראה.

כיום שירן היא עמיתת בתר-דוקטורט במרכז מינררוה לשלטון החוק במצבי קיצון באוניברסיטת חיפה ובמקביל משמשת כמרהצת בקורסים שונים בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

שירן נשואה לעודד, ואם לנועם, לגאיה ולדני.

"If you were to say of these men that they are not guilty, it would be as true to say there has been no war, there are no slain, there has been no crime."

Robert H. Jackson Closing Argument, The Trial of Major War Criminals before the International Military Tribunal (July 26, 1946)

ד"ר סוזנה בלסון גישה חדשה להליך הפלילי כנגד אישי ציבור

מנחה: ד"ר שי ווזנר

סוזנה בלסון השלימה את לימודי הדוקטורט כעמיתת מחקר במרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב והינה בעלת תואר מוסמך במשפטים בהצטיינות מאוניברסיטת תל אביב.

סוזנה כתבה עבודה שוות תזה בנושא: "מוסד השימוע בישראל - היבטים השוואתיים, היסטוריים ונורמטיביים", בהנחיית ד"ר שי ווזנר. התזה בחנה מצדדיו השונים את מוסד השימוע במשפט הישראלי, שהינו בעל משמעות מכרעת בהליך הפלילי, תוך בחינת מסלול ההתפתחות ההיסטורית הייחודית של מוסד השימוע בישראל שהינו חריג ושונה מהמקובל בעולם.

עד שהחלה את לימודי הדוקטורט, עבדה סוזנה כעורכת דין במשרדים המובילים בישראל בתחום הצווארון הלבן ושימשה כעוזרת משפטית לשופטת בתחום הפלילי.

הליכים פליליים כנגד אישי ציבור טומנים בחובם מתח אינהרנטי. מתח זה מבוסס מחד, על תפיסות קדומות והיסטוריות ביחס לשלטון ועל אבני יסוד דמוקרטיים, כדוגמת העקרון הרובני וזכות הייצוג וההשתתפות בתהליך הדמוקרטי, ומאידך, על עקרון שלטון החוק. מתח זה מהווה את מקורו של הייחוד המרכזי של ניהול הליכים פליליים כנגד אישי ציבור. המחקר מציף מתח אינהרנטי זה, עומד על הבעיות בדין הקיים העולות ממנו, ומציע דרכים להתמודד עימו ולנסות לרככו, באמצעות גישה חדשה להליך הפלילי כנגד אישי ציבור אשר בבסיסה מתווה איזון.

הצפת מתח מובנה זה מובילה למסקנה כי נקיטת הליכים פליליים כנגד אישי ציבור מהווה קטגוריה נפרדת מההליך הפלילי הכללי, ומשכך יש להפעיל שיקולי מדיניות שונים מאלו הנשקלים בעת הפעלת הליך פלילי כנגד כלל האוכלוסייה, ולקבוע כללים פרוצדוראליים שונים בעניינים של אישי ציבור. שוני זה בין סוגי ההליכים אינו עומד בסתירה לעקרון השוויון, אלא מגשים את השוויון המהותי, תוך חיזוק העקרונות הדמוקרטיים המכוננים את המדינה הריבונית. המחקר מבקש לשנות את התפיסה הרווחת, וטוען שמלחמה אפקטיבית בשחיתות מחייבת להכיר באישי הציבור כקטגוריה נפרדת.

המחקר מסיט את המבט מהדין המהותי אל עבר סדרי הדין, ומציע גישה חדשה למען הגשמה מיטבית של עקרונות היסוד בדמוקרטיה ליברלית. בדרך זו יגבר אמון הציבור במערכת המשפט ותקודם מיגורה של השחיתות הציבורית בישראל.

"It is a wise man who said that there is no greater inequality than the equal treatment of unequals."

Dennis v. United States, 339 U.S. 162, 184 (1950) (Frankfurter, J., dissenting).

ד"ר נועה קברטץ-אברהם

ממדינת הרווחה למדינה הרגולטורית: מאבקים על כוח וסמכות בהליך החקיקה של הכנסת

מנחות: פרופ' נטע זיו ופרופ' תמר קריכלי-כץ

נועה קברטץ-אברהם היא בוגרת תואר ראשון ושני במשפטים וכן תואר ראשון בממשל (כולם בהצטיינות) מאוניברסיטת רייכמן. במהלך לימודי הדוקטורט שהתה כחוקרת אורחת בבית הספר למשפטים באוניברסיטת ברקלי. זוכת מלגת קולטון לדוקטורנטים מצטיינים. החל משנת הלימודים תשפ"ו תכהן כחברת סגל בבית הספר למשפטים במכללה האקדמית ספיר.

המחקר בוחן כיצד עיקרון הפרדת הרשויות בא לידי ביטוי בפועל בכנסת ישראל, דרך ניתוח מעמיק של הליך חקיקה של רפורמות ממשלתיות מרכזיות, בין השנים 1986-1996. הוא חושף כיצד פעלו חברי הכנסת כדי להשפיע על תוכן חקיקה ממשלתית, אילו כלים עמדו לרשותם, ומהם גבולות הכוח הפרלמנטרי שיכלו להפגין אל מול יוזמות החקיקה של הרשות המבצעת.

הממצאים משרטטים תמונה מורכבת של יחסי הכוחות שהתקיימו בכנסת, החורגת מהחלוקה הפורמלית בין קואליציה לאופוזיציה. המחקר מעלה כי ההשפעה המהותית על החקיקה לא נבעה מהשתייכות סיעתית בהכרח, אלא מניסיון אישי, ידע מקצועי ויחסי אמון בין חברי הכנסת לגורמי ממשל שונים. כך התגבשו בפועל "מרחבים" שונים של הפרדת רשויות - בהתאם להרכב הוועדות, זהות יושב הראש והמסגרת המוסדית שנקבעה לכל דיון.

המסקנה העולה מן המחקר היא, אם כן, רבת-מימדים: הכנסת מתקשה למלא את תפקידה כרשות מאזנת מול הממשלה, בשל חולשות מוסדיות, כללים גמישים, ותלות ביוזמה אינדיבידואלית. עם זאת, המחקר מלמד כי דווקא במרחבים בלתי פורמליים - ובזכות שיתופי פעולה חוצי גושים - מתקיימת לעיתים הפרדה אפקטיבית של רשויות. בכך, המחקר מציע זווית חדשה לחשיבה על חיזוק הדמוקרטיה הפרלמנטרית בישראל.

"Our politics seems more divided than ever. It's one of the few regrets of my presidency—that the rancor and suspicion between the parties has gotten worse instead of better."

Barack Obama, 2016

ד"ר עידו צנג

שוק האשראי הקמעונאי בישראל ותעשיית ההלוואות בין עמיתים (P2P)

מנחים: פרופ' רון חריס ופרופ' מורן אופיר

ד"ר צנג הוא מומחה לשוק ההון, אשראי ובנקאות, דיני ניירות-ערך ודיני חברות. הוא בוגר תואר ראשון (LLB) בהצטיינות מאוניברסיטת רייכמן, תואר מאסטר (LLM) מאוניברסיטת Cambridge בבריטניה ודוקטורט (PhD) מאוניברסיטת תל-אביב. בעבר שימש כרגולטור ברשות ניירות ערך. כמו כן, עסק במגוון תפקידים בעולמות הרגולציה והציות וכיועץ לגופים פיננסיים פרטיים. בעולם האקדמי שימש ד"ר צנג כראש הקליניקה לשוק ההון באוניברסיטת רייכמן וכמרצה בדיני תאגידים.

שוק האשראי בישראל סובל מריכוזיות ומדומיננטיות עודפת של המערכת-הבנקאית, והנפגעים המרכזיים מכך הם המגזרים הקמעונאיים. המחקר מזהה כי בעוד שהשיח הציבורי יודע לאפיין את הבעיה ולהצביע על עידוד מתחרים קטנים ככיוון נכון לפתרון, הוא כושל בזיהוי האלטרנטיבות ובהסברים להתאמתן. המחקר עונה על החוסר על-ידי התמקדות בשחקן מסוים- פלטפורמות להלוואות בין עמיתים (P2P). הפלטפורמות יכולות להרחיב את מעגל הזכאים לאשראי, גם במגזר הצרכני בו הרחבת המעגלים תועיל במגבלות מסוימות, ובעיקר במגזר העסקים-הקטנים שסובל מהיעדר גישה מספקת לאשראי. ביכולתן גם לשפר את התחרותיות בשוק על-ידי הצעת אלטרנטיבה תחרותית ללוויות קיימות. הפלטפורמות מבצעות חיתום יעיל ואפקטיבי שמתבסס על מודלים אלגוריתמיים וליקוט סד מידע נרחב הכולל מידע "רך". כלים אלו מביאים לתוצאות חיתום מדויקות יותר שמייצרות הכללה רחבה יותר של לוות שנובע בין-היתר מהיעדר דרישת בטוחות, שיפור בתנאי האשראי שנובע ממידע עדיף, וחסכון בעלויות. המערכת-הבנקאית מנועה מליישם סטנדרטים דומים מטעמים מבניים ורגולטוריים. המגבלות לא נובעות מתיק-האשראי אלא ממניפת השירותים הנוספים, שעיקרה שירותי פיקדונות, שמחייבת יחס הלימות-הון קשיח. הגמישות הרגולטורית של הפלטפורמות נובעת מכך שהן מציעות מוצר יחיד בעל סיכון מתוחם ולכן מודל ה-P2P יכול להתרחב מבלי לייצר ארביטראז' פיקוחי. בנוסף, הפעילות במודל הכלכלה-המשתפת, מאפשר למשקיעות מהציבור להשקיע ישירות בהלוואות קמעונאיות. במבנה הקיים, הנהנים הכמעט בלעדיים ממימון שוק-האשראי הם התאגידים-הבנקאיים שמנתבים כספי פיקדונות להשקעות באשראי ובנכסים פיננסיים ונהנים מהתשואה העודפת. הפלטפורמות שוברות את המונופול ומאפשרות לציבור הנאה ישירה ממימון הלוואות קמעונאיות.

"For I consider brains far superior to money in every way. You may have noticed that if one has money without brains, he cannot use it to his advantage; but if one has brains without money, they will enable him to live comfortably to the end of his days."

Frank L. Baum The Wizard of Oz

ד"ר בנימין ניומן המתח הליברלי באדברסריות ההליך הפלילי

מנחה: פרופ' טליה פישר

עבודת הדוקטורט של בנימין עוסקת בתשתית הליברלית של השיטה האדברסרית בהליך הפלילי ובמתח המובנה שבין אוטונומיה לבין ייעוד המערכת בהגנה על חירות. מתח זה מתחדד בפרקטיקת הסדרי הטיעון, שהפכה לדרך המלך לסיום תיקים פליליים תוך צמצום התפקיד השיפוטי. העבודה מבקשת לגבש מסגרת פוליטית-נורמטיבית לשיטה האדברסרית, שאינה מתעלמת מהפרקטיקה בפועל ומריבוי ההודאות, אלא רואה בהן חלק בלתי נפרד מההליך ומתמודדת עמן באופן ביקורתי. בהשראת תיאוריית "הקריאה לדין" של דאף, העבודה מציעה להבין את ההליך האדברסרי כמרחב של אחריותיות הדדית: הליך שבו המדינה קוראת לנאשם לדון, אך גם נדרשת לתת דין וחשבון. במסגרת זו, האוטונומיה הפרוצדורלית של הנאשם זוכה לערך ממש – לא כאמצעי לויתור על חירויות, אלא כחלק מהליך ציבורי הקורא לו לדון.

על דרך תפיסה זו, העבודה מבקשת לפרש מחדש את המפנה הניהולי שעוברת מערכת המשפט. נטען כי גם תחת עומס, ההליך חייב לשמר השתתפות מכובדת של הנאשם ולא להידרדר למסלול ביורוקרטי של סיום מהיר. כמו כן, לנוכח שליטת התביעה, על בית המשפט לשמש חיץ כבר בשלב ההעמדה לדון.

במהלך הדוקטורט, פרסם בנימין מאמר ב-Criminal Law and Philosophy, שזכה בפרס צגלה לשנת תשפ"ג (2025). המאמר טוען כי הבעיה בהסדרי טיעון נעוצה לא בכפייה עצמה, אלא בשיקולי ענישה שגויים הפוגמים באוטונומיה של הנאשם.

ד"ר בנימין ניומן הוא חוקר במשפט פלילי ותיאוריה משפטית, שהשלים את הדוקטורט במרכז צבי מיתר באוניברסיטת ת"א. הוא בעל תואר ראשון במשפטים ופילוסופיה מהאוניברסיטה העברית, מוסמך בפילוסופיה (הצטיינות יתרה) מאוניברסיטת ת"א, מוסמך במשפטים מאוניברסיטת קיימברידג', ובעברו שימש כסגור פלילי מטעם הסניגוריה הציבורית. מחקרו משלב פילוסופיה, תיאוריה פוליטית, משפט פלילי תוך שילוב בין עיון נורמטיבי לפרקטיקה מהשטח. מאמריו עוסקים בהוגנות בהליכי חקירה, כפייה והסדרי טיעון, וזיכו אותו בפרס האגודה הישראלית למשפט פלילי (2022) ובפרס צגלה (2025). כיום הוא עמית בתר-דוקטורט במרכז מינרבה לשלטון החוק במצבי קיצון באוניברסיטת חיפה ובפרויקט FSI באוניברסיטה העברית, וזכה לאחרונה למלגת מחקר קצרה במכון מקס פלאנק שבגרמניה.

"It is the story of how we came to live under a criminal procedure for which we have no adequate theory."

J.H. Langbein, *The Origins of Adversary Criminal Trial* 9 (2003)

ד"ר שיר-אל אייל

אכיפה פלילית על התאגיד ועל נושאי המשרה בעידן ההסדרים המוסכמים

מנחים: פרופ' שרון חנס ופרופ' עודד מודריק

שיר-אל אייל השלימה את לימודי הדוקטורט במרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים בפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב.

היא בוגרת תואר ראשון במשפטים וכלכלה מאוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודיה שימשה כחברת מערכת בכתב העת "עיוני משפט" וכעוזרת מחקר ועוזרת הוראה בקורס דיני ראיות.

עם סיום לימודיה לתואר ראשון, התמחתה בפרקליטות מיסוי וכלכלה שם נחשפה לעולם העבירות הכלכליות.

בהמשך דרכה האקדמית, פנתה ללימודי תואר שני (מחקרי) במשפטים באוניברסיטת תל אביב. את עבודת התזה שלה, שנכתבה בהנחיית פרופ' טלי פישר ופרופ' עודד מודריק, הקדישה לבחינת לגיטימיות השימוש במנגנון החילוט בהליך הפלילי.

תחום העבירות הכלכליות המשיך ללוות את מחקרה גם בלימודי הדוקטורט, שהתמקדו בעבירות כלכליות המתבצעות במסגרת התאגיד.

במהלך המאה ה-20 הלכה והשתרשה פרקטיקה של הסדרים מוסכמים כחלופה להליך פלילי מלא. כיום, רוב ההליכים הפליליים מסתיימים בהסדרים - כולל בתיקים נגד תאגידים.

עבודת הדוקטורט עוסקת בבחינה ביקורתית של הסדרי האכיפה הפלילית שבין רשויות האכיפה לתאגידים. העבודה משווה בין הדין והפרקטיקה בישראל ובארצות הברית, וכוללת ניתוח משפטי, תיאורטי ואמפירי של מנגנוני ההסדרים והשלכותיהם על הצדק הפלילי - הן ביחס לתאגיד ונושאי המשרה, והן במישור האינטרס הציבורי.

באמצעות מקרי בוחן מרכזיים - ובהם הסדרי הפשרה עם שלושת הבנקים הגדולים בישראל במסגרת הליכי אכיפה אמריקאים - חושף המחקר כשלים מערכתיים, ובמרכזם ניגודי עניינים פנימיים בתאגיד ובמערכת האכיפה, העלולים להוביל להסדרים שפוגעים באינטרס הציבור וביעדי הענישה.

העבודה מצביעה על מצב בעייתי שבו התאגיד נושא באחריות כבדה (לרוב באמצעות קנסות), בעוד שנושאי המשרה נהנים בפועל מהימנעות מהעמדה לדין. לאור זאת, המחקר מציע רפורמות נורמטיביות - לרבות פיקוח שיפוטי, שקיפות, הפרדת ייצוג, והקמת ועדות עצמאיות בתוך התאגיד.

תחום זה מצוי כיום בתהליך התהוות, ומכאן חשיבותו של המחקר לעיצוב החשיבה האקדמית והמדיניות הציבורית.

"The proposed settlement... is far from ideal. ... Its greatest defect it that it advocates very modest punitive, compensatory, and remedial measures that are neither directed at the specific individuals ... while better than nothing, this is half-baked justice at best."

Judge Jed S. Rakoff, SEC v Bank of America Corporation

ד"ר חגי בן שושן הנגשת טכנולוגיית הדפסה בתלת-ממד להמונים: האם וכיצד ישפיע הדבר על זכויות קניין רוחני?

מנחה: פרופ' אמיר חורי

עבודת הדוקטורט של ד"ר חגי בן שושן עוסקת בהיבט משפטי נקודתי בתוך השדה הרחב של המהפכה הדיגיטלית, מהפכה אשר במובנים רבים שינתה סדרי עולם. המחקר דן בדיגיטציה של החומר ובוחן את פוטנציאל השפעת טכנולוגיית ההדפסה בתלת-ממד (Additive Manufacturing - AM) על דיני הקניין הרוחני. המחקר מתמקד בניתוח הפוטנציאל להפרה פרטית המונית של זכות קניין רוחני באמצעות טכנולוגיית AM ודרכי ההתמודדות מול פוטנציאל זה.

תרומתו המשמעותית של המחקר צפויה למצוא ביטוי בשלושה מישורים שלובים: האחד, המחקר מזהה את התחומים בהם קיים פוטנציאל להפרה הפרטית של זכויות קניין רוחני מוגנות באמצעות טכנולוגיית AM וצד זה הוא חיוני להתאמה וניתוב מושכל של משאבים להתמודדות מול הפוטנציאל המתואר אם וכאשר זה יתממש; השני, המחקר בוחן את יכולת ההשפעה של חקיקה ורגולציה ככלי להתמודדות מול ההפרה הפרטית של זכויות קניין רוחני מוגנות באמצעות טכנולוגיית AM בראי מקרים דומים מהעבר, תוך הבחנה רלוונטית בין המקרים השונים; השלישי, המחקר מציע מודל משולב המיועד לשמש ככלי עזר בידי המחקר, הרשויות השונות ובעלי הזכויות קניין רוחני על מנת לצמצם באופן משמעותי את הכרסום הפוטנציאלי בזכויות קניין רוחני באמצעות טכנולוגיית AM ובמינימום פגיעה באינטרסים החברתיים-ציבוריים.

המחקר מכיר בכך כי שכלולים ופיתוחים טכנולוגיים עתידיים עשויים להשפיע על הפוטנציאל להפרה הפרטית של זכויות קניין רוחני מוגנות באמצעות טכנולוגיית AM ועל כן המודל המוצע במחקר הוא גמיש ומגלם בתוכו השפעות עתידיות מסוג זה עד כמה שניתן לצפות.

ד"ר חגי בן שושן השלים את לימודי הדוקטורט במרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב והינו מוסמך במשפטים (LL.M) בהצטיינות יתרה (summa cum laude) ובעל תואר ראשון במנהל עסקים (B.A). התמחות במימון, מאוניברסיטת רייכמן.

את התמחותו ערך חגי בפרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה) לפני למעלה משני עשורים. לאחר סיום תקופת ההתמחות יצא לדרכו כע"ד עצמאי המעניק שירותי ליטיגציה, ייעוץ וליווי לתאגידים ופרטיים בשדות המשפט והמסחר.

ד"ר בן שושן רואה במעורבות חברתית-ציבורית ותרומה לקהילה חובה ערכית ומוסרית. הוא עסק ועוסק התנדבויות למען הקהילה במסגרות שונות ובין היתר כהן כחבר מועצה במועצה המקומית קדימה-צורן בין השנים 2013-2018 ושימש למעלה מעשור כחונך נוער וחבר בוועדת ההיגוי במסגרת פרויקט "צהלה למען הנוער בישראל".

"3D printing, like any industry that experiences rapid technological leaps forward, will also experience new legal challenges and novel forms of consumer safety and criminal activity. Law changes slowly. But technology doesn't wait."

Hod Lipson & Melba Kurman, *Fabricated: The New World of 3D Printing* 218 (2013)

ד"ר אלון חספר למשול (דרך) תשתיות Governance (through) Infrastructure

מנחה: פרופ' רועי קרייטנר

עבודת הדוקטורט של אלון, בהנחיית פרופ' רועי קרייטנר, עוסקת בתפקיד הרעיוני והשיחני של "תשתיות" (infrastructure) במסגרת התפתחות המשפט האמריקאי. באמצעות מחקר משפטי-היסטורי הנוגע למאבקים שונים בנוגע לממשל של רכבות במאה ה-19 בארצות הברית, המחקר מפתח מסגרת תיאורטית לניתוח האופנים שבהם הרעיון שמשאבים מסוימים הם תשתיתיים בחברה, משמש להצדקת שינויים במשפט ובמדיניות.

המחקר מראה איך מאבקים שונים למדי של סגרגציה גזעית, התפשטות אימפריאלית ורגולציה כלכלית, התנהלו תוך כינון תעשיית הרכבות כתשתית חברתית, כלכלית ופוליטית שהצדיקה חריגה מתפיסות משפטיות קיימות, כגון הזכות והחובה של רכבות לנהל תנועה של נוסעים, יחסי ריבונות ובעלות בין עמים ילידיים, חברות רכבות והממשל הפדרלי, והתפתחות המדינה הרגולטורית המודרנית בצל (ולאור) האפשרות לבעלות ציבורית ברכבות. החקר ההיסטורי מאפשר לזהות הן שינויים והבדלים אך גם להצביע על מבנה העומק של השיח המשפטי שקידם תפיסה של תשתיתיות כהצדקה לשינוי משפטי הפועל דרך אנלוגיות בין משאבים שונים והצדקה טכנולוגית להחרגה משפטית, תוך דגש מיוחד על תפקידן של תשתיות בכינון ציבוריות, הצורך לנהל זרימה "תקינה" של אנשים, משאבים ומידע, וכתוצאה מכך הצדקה חזקה למניעת שיבושים.

חלקו האחרון של המחקר מיישם את המסגרת התיאורטית על השיח המשפטי הנוכחי בנוגע לדרכי האסדרה הקיימות והרצויות לאינטרנט-מקבילה עכשווית לתפקיד האינטגרטיבי של הרכבות במאה ה-19 ומדגים דרכו את האופנים שבהם חשיפת וניתוח "השיח התשתיתי" יכול לסייע לספרות ולעשייה משפטית במאה ה-21.

אלון השלים את לימודי הדוקטורט במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים. במהלך לימודיו זכה להיות עמית תכנית עזריאלי ועמית מרכז הנשיא מאיר שמגר למשפט דיגיטלי וחדשנות באוניברסיטת תל אביב. הוא מחזיק בתואר ראשון ובתואר שני במשפטים אך הם מאוניברסיטת תל אביב.

במהלך תקופת הדוקטורט אלון פרסם מאמרים הנוגעים להיבטים מוסדיים של הרשות השופטת, רגולציה של תשתיות, וארגונים בינלאומיים. בשנה האחרונה אלון היה עמית בתר-דוקטורט בבית הספר למשפטים באוניברסיטת ניו יורק.

אלון אב לנורית ולניצן.

And of course she had studied the civilization that had immediately preceded her own — the civilization that had mistaken the functions of the system, and had used it for bringing people to things, instead of for bringing things to people

E. M. Forster, the Machine Stops (1909)

Dr. Luiza Jarovsky

Data Fairness: Design, Algorithms, Functionalities, and the Law

Supervisors: Prof. Michael Birnhack and Prof. Eran Toch

Luiza Jarovsky co-founded the AI, Tech & Privacy Academy and is one of the world's most influential voices in AI governance.

Her newsletter, with over 60,000 subscribers, is a leading publication on the legal and ethical challenges of AI, and she is frequently cited by major media outlets worldwide for her insights on AI policy and regulation.

LinkedIn named Luiza a Top Voice in AI, received a Westin Scholar Award from the IAPP, and was honored with the President's Scholarship for Excellence in Science and Innovation by the President of Israel for her Ph.D. research.

Fairness is a central principle in data protection law. However, given its vagueness and the lack of a robust framework and concrete guidelines on how to implement it to protect data subjects, unfair practices abound, and data subjects are often exploited.

With the goal of unpacking the fairness principle in data protection law and offering stronger protections to data subjects, in this work, I propose a novel approach—the data fairness framework.

Data fairness is a techno-legal construct aiming at helping scholars, practitioners, advocates, and courts address unfair practices during data collection, processing, and use, especially in the context of emerging challenges in privacy and AI.

When building the data fairness framework, I attempt to answer two main questions: What is fairness in data protection law, and how can we address unfair practices in the context of data protection law?

"It is no longer enough to automate information flows about us; the goal now is to automate us."

Shoshana Zuboff

ד"ר חגי קלעי

המודל מוכוון המשקיעים של התאגיד – לקראת הקצאה יעילה של שליטה וסיכונים בתאגיד

מנחים: פרופ' שרון חנס ופרופ' רועי קרייטנר

חגי קלעי השלים את לימודי הדוקטורט במרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים באוניברסיטת תל אביב, ובוגר תואר שני במשפטים מאוניברסיטת ניו יורק ותואר שני נוסף במשפטים מאוניברסיטת תל אביב (בהצטיינות), ובעל תואר ראשון במשפטים ובספרות מאוניברסיטת תל אביב.

ד"ר קלעי הוא שותף מנהל במשרד עריכת הדין קלעי, רוזן ושות'. רבים מההליכים בהם ייצג ד"ר קלעי במרוצת השנים זכו לתהודה רחבה בציבור ובקהילה המשפטית בפרט. בין אלו ניתן למנות, בין היתר, את בג"ץ ביטול עילת הסבירות ובג"ץ הפונדקאות, את ההליכים הייצוגיים בקשר לדליפת הנפט בשמורת עבודה וזיהום נחל אשלים, ועוד הליכים אזרחיים ומסחריים רבים.

ד"ר קלעי שימש בעברו כמתמחה ועוזר משפטי לכב' שופט בית המשפט העליון סלים ג'ובראן.

עבודת המחקר של ד"ר קלעי עוסקת בתועלת החברתית שיוצרים דיני התאגידים ובעלויות החברתיות שנובעות מהם. התפיסה המקובלת כיום רואה במודל מוכוון בעלי המניות (shareholder-oriented model) כמודל היעיל של התאגיד, והוא משמש כמסגרת יסוד של התיאוריה והפרקטיקה בתחום. מודל זה מניח שהבעיות המרכזיות של ניהול פעילות עסקית מרובת משתתפים, באמצעות תאגיד, נפתרות כאשר השליטה השיוורית בתאגיד מוקצית למי שמחזיקים בזכות השיוורית בנכסי התאגיד ובה בלבד. משכך, למעט במקרים חריגים, אין מקום להתערב בפעילותה של החברה כאשר היא מוכוונת להשאת התשואה של בעלי המניות.

עבודת המחקר חושפת את חולשותיו של המודל מוכוון בעלי המניות. על פיה, המודל אינו מתאר נכונה את דיני התאגידים הנוהגים בפועל. יתרה מכך, אפילו אם ניתן היה לעצב מחדש את דיני התאגידים באופן שאכן יגביל את זכותם של בעלי המניות לנכסים השיווריים של התאגיד בלבד, ויקצה להם את השליטה השיוורית בתאגיד, עיצוב כזה של הדין יהיה לא יעיל, ובהתאמה – אינו רצוי.

על רקע זה מציעה, ועל בסיס בחינת פונקציות התועלת של המשקיעים בתאגיד, מוצע בעבודה מודל חלופי, הוא המודל מוכוון משקיעים (The Investor-Oriented Model). מודל זה מתאר בצורה טובה יותר את התכונות של המשקיעים בתאגיד ואת מבנה התמריצים בתאגיד. הוא מאפשר להסביר שורה של מאפיינים של דיני התאגידים בפועל, אשר לא ניתן להסבירם באמצעות המודל מוכוון בעלי מניות. לצד זאת, המודל מאפשר אף לזהות כללים בדיני החברות הפוזיטיביים שגורמים לאי יעילות, ולהציג דין רצוי חלופי לדין הקיים בעניינים אלו.

ד"ר צביה שיר

מקומו המצוי והרצוי של המשפט בקידום שוויון בין המינים בבתי הספר – תיאורטיזציה משפטית של שוויון מגדרי בחינוך

מנחים: פרופ' דפנה הקר ופרופ' ישי בלנק

קיימים הבדלים מובהקים ועקביים בין תלמידותים, גם במדינות שיש בהן הסדרים משפטיים מגוונים שנועדו לקדם שוויון מגדרי בחינוך. המחקר עומד על הפער הקיים לכאורה בין ההבטחה המשפטית, לבין דפוסים מגדריים בבתי-הספר המייצרים ומשמרים מינוות (סקסיזם).

העבודה מציעה לחשוב על שוויון מגדרי בחינוך בצורה אינטרדיסציפלינרית, המשלבת כלים תיאורטיים מתחומי החקר של זכויות ילדותיים, עם המשגות פמיניסטיות מהמאבק לשוויון בין המינים בעולם המבוגרים. המהלך התיאורטי משלב שתי נקודות מבט על השדה החינוכי: תפיסת זכויות האדם המשפטיות של ילדותיים, ותפקיד המשפט בקידום שוויון מגדרי. שתי נקודות המבט משלימות זו את זו, ויחד מאפשרות הבנה טובה יותר של המציאות המגדרית הנוחוית על-ידי תלמידותיים בהווה הילדי, כפגיעה בזכויות שלהן בחינוך. המחקר מראה שעיצוב הפרקטיקות בבתי-הספר מושפע מתפיסת הילדותיים כבני-אנוש בהתהוות, הגורמת להדגשת יעדים עתידיים בהגדרת זכויותיהם בכלל, ובהקשר החינוך בעוצמה יתרה. בעבודה מפותחת המשגה חדשה של זכויות בחינוך, שמבקשת להדגיש את ההווה ולהפנות קשב מוגבר לקולן של התלמידותיים בהגדרתן, כדי לעודד עיצוב שוויוני יותר של פרקטיקות מרכזיות בבתי-הספר.

מניתוח הזכויות בחינוך להשתתפות, למוגנות ולכבוד האדם, צומחת הצעה לשינוי תפיסתי ביחס לזכויות התלמידותיים, שעשויה לשמש בסיס לקידום בפועל של שוויון מגדרי. מהמחקר צומח טיעון רחב, שלפיו מקומו הראוי של המשפט הוא להטמיע תפיסה כוללת של ילדותיים כסובייקטים אוטונומיים, במקום התפיסה המקובלת שלהם כבני-אנוש בהתהוות, וליתן להווה הילדי משקל רב יותר בהמשגת זכויותיהם המתייחסות לתקופת חיים ייחודית זו.

צביה בעלת תואר ראשון במדע המדינה מאוניברסיטת תל אביב (בהצטיינות) ותואר ראשון במשפטים מהמרכז הבינתחומי הרצליה (בהצטיינות). לאחר כ-12 שנים כשותפה במשרד עורכי-דין במגזר הפרטי, חזרה לאוניברסיטת תל אביב וסיימה תואר שני בחינוך (בהצטיינות יתרה). צביה מתעניינת בזכויות ילדותיים, ובלימודיה התמקדה בתפר שבין המשפט לבין החינוך. בתזה לתואר השני, שכתבה בהנחיית פרופ' דפנה הקר, בחנה את נוכחות המשפט בהתמודדות עם הטרדות מיניות בין תלמידותיים בבתי-הספר היסודיים. בדוקטורט חקרה בפריזמה של זכויות תלמידותיים את מקומו של המשפט בקידום שוויון מגדרי בחינוך.

"Never let anyone tell you that you can't do something; prove them wrong."

Pippi Longstocking (Astrid Lindgren)

עמיתות ועמיתי מיתר **תואר שלישי**

ענבר בורנשטיין ליאבוק

הטמעתן של נורמות שנועדו לקדם שוויון בארגוני עבודה והשפעתן על שינויים ארגוניים: תיקון מס' 6 לחוק שכר שווה לעובדת ולעובד

מנחה: פרופ' גיא מונדלק

מחקרה של ענבר, בהנחיית פרופ' גיא מונדלק, מתמקד בתהליך שבאמצעותו נורמות משפטיות שנועדו לקדם שוויון תעסוקתי מתורגמות הלכה למעשה בארגוני עבודה, ובוחן את השפעתן על שינויים ארגוניים. המחקר מתמקד בתיקון מס' 6 לחוק שכר שווה לעובדת ולעובד, התשנ"ו-1996, אשר מחייב ארגונים לאסוף ולפרסם נתונים על פערי שכר מגדריים. מטרת המחקר היא להבין כיצד הוראות החוק הללו מתורגמות לנהלים ולשגרות עבודה, מהם הגורמים המקדמים או המעכבים את יישומן, ומהם האתגרים שמובילים לפער בין החוק הכתוב לבין יישומו בפועל.

המחקר נשען על גישה אמפירית-איכותנית, ובוחן את תפקידם של סוכנים שונים הפועלים בארגון ואת תרומתם להבניית הציות לחוק ולעיצוב משמעותו. המחקר מבקש לתרום להבנת יחסי הגומלין בין החוק, הרגולציה והארגונים, וכן להאיר את האופן שבו חקיקה שמטרתה קידום שוויון יכולה להשפיע על התרבות הארגונית ולקדם מטרות של שוויון בשוק העבודה.

ענבר בורנשטיין ליאבוק היא תלמידת מחקר לתואר שלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים בפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב. ענבר היא בוגרת תואר ראשון במשפטים ותואר שני מחקרי (בהצטיינות) מאוניברסיטת תל אביב, עם עבודת גמר בתחום דיני העבודה ושויון תעסוקתי. במקביל ללימודי הדוקטורט, ענבר משמשת כמתרגלת בקורס דיני עבודה בפקולטה למשפטים. עד לאחרונה, שימשה ענבר כעוזרת משפטית בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב, שם עסקה במחקר משפטי ובניסוח טיוטות פסקי דין. בעבר עבדה כעורכת דין בקליניקות המשפטיות באוניברסיטת בר-אילן, שם ייצגה לקוחות במגוון הליכים משפטיים ועסקה בהנחיית וסטודנטים. קודם לכן עבדה במשרד עורכי דין המתמחה בתחום דיני עבודה, שם עסקה ביעוץ שוטף, ליטיגציה ועריכת הסכמים בתחום דיני עבודה. תחומי המחקר של ענבר כוללים דיני עבודה, משפט וחברה, רגולציה וציות, חקר ארגונים וחקר אי שוויון.

"Law as words in a statute book tells us very little. The words of law may take on a strong meaning that produces serious substantive change in one organization while taking on a weak meaning that produces sham responses in another"

Sally Riggs Fuller, Lauren B. Edelman & Sharon F. Matusik, *Legal readings: Employee interpretation and mobilization of law*, 25 Acad. Manage. Rev. 200, 211 (2000)

עו"ד לידה רבינוביץ'

The role of child legal representation in realizing children's right to access justice in child protection proceedings: Israel as a case study

מנחה: פרופ' דפנה הקר

המחקר מציע לפתח לראשונה תיאוריה נורמטיבית של נגישות לצדק לילדים בהליכי הגנה על קטינים, ולבחון את תרומתו של הייצוג המשפטי לקידום רכיבי תפיסה זו בפועל. נקודת המוצא היא כי נגישות לצדק היא זכות יסוד המהווה תנאי הכרחי למימוש זכויות אחרות, אולם טרם גובשה לה מסגרת מושגית ייחודית בהקשר של ילדים בכלל, ובהליכי הגנה בפרט.

השלב הראשון במחקר יוקדש לגיבוש גישה תיאורטית אינטגרטיבית לנגישות לצדק לילדים בהליכים אלה, בהתבסס על הדין הבינלאומי, כתיבה תאורטית עכשווית, ופרקטיקות השוואתיות. בהמשך, יבחן המחקר את מקומו של עורך הדין המייצג ילדים בהליכים אלה - הן מבחינה נורמטיבית והן מבחינה אמפירית - כמי שמופקד על מימוש זכות זו.

המחקר יכלול ניתוח דוקטרינרי של המסגרת המשפטית בישראל עם מחקר משולב שיטות (איכותני וכמותני) בתיקי הייצוג המשפטי של מערך ייצוג קטינים בסיוע המשפטי במשרד המשפטים. באמצעות כך יבקש המחקר לזהות מהם רכיבי הגישה לצדק הרלוונטיים לילדים בהליכי הגנה, כיצד מיושמים בפועל, ומה ניתן ללמוד על תפקוד עורכי הדין ועל גבולות המודל הקיים.

עו"ד לידה רבינוביץ' היא דוקטורנטית במשפטים באוניברסיטת תל אביב החוקרת זכויות ילדים ומדיניות. בעלת תואר שני במשפטים בהצטיינות מאוניברסיטת תל אביב ומעל עשרים שנות ניסיון מעשי והנהגה ביישום חוק זכויות אדם ברמה הלאומית והבינלאומית. כיהנה כראש יחידת ייצוג קטינים "עו"ד משלי" במשרד המשפטים, כקצינת זכויות אדם באו"ם בז'נבה ובתל אביב, ונציגת היועמ"ש במשרד הרווחה ובמחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים. תחומי התמחות כוללים זכויות ילדים בהליכי הגנה ומשפחה, זכויות קורבנות ילדים ונגישות לצדק. פרסמה מחקרים ברמה בינלאומית ולווקחת חלק בכנסים מקצועיים.

”

"Should the proverbial alien from Mars visit the typical juvenile court hearing a dependency case in 2007, he would find the scene confusing, to say the least.... Look at the many adults concerned about the child gathered together! But the alien, being all-knowing and wise as proverbial aliens are, would notice one glaring problem with this scene. There is someone critical to the court process who is noticeably absent. Someone with information no one else has. Someone who has to live with the decisions that are made in court far more than anyone else with an interest in the outcome"

Pitchal, E. S. (2008). Where Are All the Children-Increasing Youth Participation in Dependency Proceedings. In UC Davis Journal of Juvenile Law & Policy (Vol. 12, Issue

”

חני רוטשטיין כהן מסגור משפטי למעורבות אנושית לאורך מחזור החיים של מערכות בינה מלאכותית

מנחה: פרופ' אסף חמדני

עבודת הדוקטורט של חני עוסקת בהסדרה משפטית של בינה מלאכותית (AI), תוך התמקדות בתפקידו של האדם לאורך מחזור החיים של מערכות בינה מלאכותית (AI Lifecycle) מתוך גישה אינטרדיסציפלינרית השואבת מהמשפט, חקר מערכות טכנולוגיות וחקר יחסי אדם-מכונה. במרכז המחקר ניצבת השאלה: כיצד ניתן להבטיח מעורבות אנושית אפקטיבית, אחראית ובעלת ערך מוסף בתהליכי תכנון, פיתוח, יישום ופיקוח על מערכות AI מוכונות קבלת החלטות? המחקר מבקר את ההנחה הרווחת כי די בשימת גורם אנושי כגורם מפקח על תוצאות המערכת כדי לפתור כשלים מוסריים, משפטיים ותפקודיים של מערכות AI, ומבקש לקרוא לתוך המונח human-in-the-loop מעורבות אנושית מהותית, רב-שלבית ומתפתחת, תוך שימוש באדם הנכון לשלב הנכון בחיי המערכת. המחקר משלב ניתוח נורמטיבי של רגולציות קיימות ומתפתחות בתחום הבינה המלאכותית, כגון תקנות ה-GDPR האירופאיות וה-EU AI Act, עם בחינה אמפירית של תהליכים ארגוניים לשילוב אדם-בינה מלאכותית, מתוך מטרה לגבש הצעה למסגרת עקרונית לניהול מחזור החיים של מערכות בינה מלאכותית תוך שימוש נכון בגורמים האנושיים. מסגרת זו נועדה לשמש בסיס לגיבוש כלי אסדרה אפקטיביים לפיתוח ושימוש במערכות AI, החל מכללי ממשל AI פנים-ארגוניים, דרך עקרונות מנחים בתעשיית ה-AI ועד לחוקים נוקשים יותר.

חני רוטשטיין כהן היא תלמידת מחקר לתואר שלישי במרכז צבי מיתר ללימודים מתקדמים, ועמיתת מחקר במרכז שמגר למשפט דיגיטלי וחדשנות באוניברסיטת תל אביב. חני בעלת תואר ראשון (בהצטיינות), תואר שני במשפטים ותואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית, וכן תואר שני במשפטים מאוניברסיטת הרווארד. במסגרת לימודיה חני הועסקה כעוזרת מחקר וכעוזרת הוראה, שימשה כחברת מערכת בכתב העת 'משפטים' של האוניברסיטה העברית וזכתה בפרסי הצטיינות עבור מחקריה הסטודנטאליים. חני התמחה אצל כב' השופט ניל הנדל בבית המשפט העליון, ולאחר מכן עסקה מספר שנים בליטיגציה מסחרית בתחומי משפט וטכנולוגיה, דיני חברות וניירות ערך.

"The vast majority of AI will remain [...] subject to existing regulations and regulating strategies. What we need to govern is the human application of technology, and what we need to oversee are the human processes of development, testing, operation, and monitoring."

*Joanna J. Bryson, "The Artificial Intelligence of the Ethics of Artificial Intelligence,"
In The Oxford Handbook of Ethics of AI (2020), edited by Markus D. Dubber, Frank Pasquale, and Sunit Das"*

עמיתות ועמיתי מיתר **תואר שני**

עומר ניר-בקר

מוסדות אנגלו-בריטיים בצפון אמריקה הקולוניאלית: תובנות מוירג'יניה, מסצ'וסטס ביי וצ'רטרים של האימפריה

מנחה: פרופ' רון חריס

המחקר בוחן את התפתחותם של מוסדות משפטיים וצורות שלטון בצ'רטרים קולוניאליים של האימפריה האנגלו-בריטית בין המאה השש-עשרה למאה השמונה-עשרה, תוך שילוב טכניקות של קריאה היסטורית מסורתית עם כלים חישוביים. חלקו הראשון מתמקד בשבעה צ'רטרים מלכותיים שניתנו למושבות וירג'יניה ומסצ'וסטס ביי בין 1606 ל-1691, וממפה את המעבר ממסגרות תאגידיות ודגמים של יוזמה פרטית, אל עבר מבנים שלטוניים ריכוזיים תחת פיקוח ישיר של הכתר. הניתוח מצביע על שינויים ברמות האוטונומיה, מנגנוני הבחירה, והסמכות המשפטית שהוענקו למושבות.

בחלקו השני, המחקר עושה שימוש בקורפוס רחב יותר של צ'רטרים הקשורים לטריטוריות אחרות של האימפריה, תוך שימוש במתודות של עיבוד שפה טבעית (NLP), וזאת על מנת לאתר דפוסים ומגמות במדיניות האימפריאלית לאורך זמן. ממצאי המחקר מצביעים על כך שהענקת סמכויות קולוניאליות לא הייתה אחידה, אלא שיקפה הערכות משתנות של סיכון, נאמנות וצרכים כלכליים. מודל התאגיד בבעלות משותפת (Joint-Stock Corporation) שימש ככלי גמיש, שעבר התאמות בכפוף לדרישות הקולוניאליות ולשיקולים גאו-פוליטיים של הכתר. המחקר משתלב בדיונים רחבים יותר של היסטוריה האנגלו-אמריקאית, דיני תאגידים והבנת הקשר בין מוסדות משפטיים ופיתוח כלכלי.

עומר הוא תלמיד מחקר לתואר שני במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים ועמית בתוכנית עמיתי מדעי הרוח והחברה הדיגיטליים (DHSS) במרכז לבניה מלאכותית ומדעי הנתונים (מרכז TAD) באוניברסיטת תל-אביב. עומר מחזיק בתואר ראשון דו-חוגי במשפטים ובהיסטוריה (שניהם בהצטיינות) מהאוניברסיטה העברית בירושלים. במהלך התואר הראשון, השתתף עומר בתוכנית המצטיינים של המכון להיסטוריה, זכה בפרס לעבודת סמינר מצטיינת ע"ש George L. Mosse ואף שימש כעוזר הוראה ומחקר בפקולטה למשפטים. במסגרת מחקר התזה, זכה עומר במלגה מטעם המרכז לחקר ארצות-הברית בשיתוף תוכנית פולברייט באוניברסיטת תל-אביב.

*"But History is Neither Watchmaking nor Cabinet Construction. It is an Endeavor
Toward Better Understanding"*

Marc Bloch, *The Historian's Craft*

תודות

תודתנו למייסדים, התורמים והמיטיבים של מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים:

תורמים מייסדים

קרן משפחת צבי ועפרה מיתר
עו"ד צבי מיתר
קרן דה-לאון, על ידי עו"ד מאיר לינזן, נאמן
פרנסיס ומארי-פרנס מינקוף, שוויץ
קרן אי.די.בי למען הקהילה

מיטיבים

מר מיכאל בירון-צגלה
קרן פרסול
אגמון ושות' רוזנברג הכהן ושות'
גולדפרב גרוס זליגמן ושות'
הרצוג פוקס נאמן
מיתר עורכי דין
ש. פרידמן: ש. פרידמן, אברמזון ושות'
שמעונוב ושות'
משפחת קריצמן לזכרה של ד"ר טלי קריצמן-אמיר

הוועד המנהל

פרופ' ישי בלנק - דקאן הפקולטה ומנהל המרכז
ד"ר נטלי דוידזון - סגנית הדקאן
פרופ' אריאל פורת - נשיא אוניברסיטת תל-אביב
פרופ' מרק שטייף - רקטור אוניברסיטת תל-אביב
פרופ' איציק בנבגי - יו"ר הועדה לתלמידי מחקר
גב' דפנה מיתר נחמד - מנכ"ל קרן משפחת צבי ועפרה מיתר
מר אביעד מיתר - קרן משפחת צבי ועפרה מיתר
עו"ד מאיר לינזן - השותף המנהל, משרד הרצוג, פוקס נאמן

הנהלה אקדמית

פרופ' ישי בלנק - דקאן הפקולטה ומנהל המרכז
ד"ר נטלי דוידזון - סגנית הדקאן
פרופ' איציק בנבגי - יו"ר הועדה לתלמידי מחקר
פרופ' נילי כהן - נשיאת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים לשעבר ורקטור אונ' תל אביב לשעבר
פרופ' חנוך דגן - מייסד מרכז מיתר ודקאן לשעבר
פרופ' מנחם מאוטנר - דקאן לשעבר

מנהלת המרכז

גב' לבנת אשכנזי - רכזת מנהל בכירה
גב' איילת אבריאלי - רכזת תארים מתקדמים

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב

טל' 03-6406571 | דוא"ל meitarlaw@tauex.tau.ac.il